

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 - 38,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost proti výrokům I. a II. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 - 38, **se z a m í t á .**
- III.** Kasační stížnost proti výrokům III. a IV. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 - 38, **se o d m í t á .**
- IV.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti proti výrokům I. a II. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 - 38.
- V.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti proti výrokům III. a IV. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 - 38.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 6. 1. 2020 se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 12. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 – 38. Výrokem I. tohoto usnesení krajský soud v řízení o žalobě stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2019, č. j. 188446/19/5100-31462-711896, nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků, výrokem II. téhož usnesení zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce, výrokem III. vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za žalobu a výrokem IV. k zaplacení soudního poplatku za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

[2] Krajský soud vyzval stěžovatele přípisem ze dne 13. 11. 2019, č. j. 15 Af 29/2019 – 33, který mu byl doručen dne 15. 11. 2019, k doložení jeho majetkových poměrů pro účely rozhodnutí o podané žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce ve lhůtě 10 dnů od doručení předmětného přípisu. Na uvedený přípis reagoval stěžovatel podáním předaným k poštovní přepravě dne 28. 11. 2019, v němž mimo jiné požádal o prodloužení lhůty pro doložení majetkových poměrů z důvodu svého nepříznivého zdravotního stavu.

[3] Krajský soud napadeným usnesením rozhodl mj. o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o návrhu na ustanovení zástupce. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nedoložil, že nemá dostatečné prostředky, nejsou u něj dle krajského soudu naplněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. a tedy ani předpoklady pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s. Krajský soud proto výše uvedenými výroky svého usnesení stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků, zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce a vyzval ho k zaplacení soudních poplatků za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně zdůrazňuje, že napadá předmětné usnesení krajského soudu v plném rozsahu, a uvádí, že ho považuje za chybné. Má za to, že krajský soud rozhodl na základě hrubě a účelově zkresleného skutkového i právního stavu věci, k němuž se stěžovatel neměl možnost vyjádřit. Stěžovatel trvá na tom, že jeho žádost o osvobození od soudních poplatků i návrh na ustanovení zástupce byly řádně a včas odůvodněny a že rozhodné skutečnosti byly doloženy včas.

[5] Stěžovatel společně s kasační stížností požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Zároveň navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.).

[8] Jak byl ovšem stěžovatel poučen již krajským soudem, jeho kasační stížnost je v rozsahu, v němž směřuje proti výrokům III. a IV. napadeného usnesení krajského soudu, jimiž byl stěžovatel vyzván k zaplacení soudního poplatku za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě, nepřipustná dle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s., neboť se v tomto rozsahu jedná o rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení před krajským soudem. V tomto rozsahu tedy Nejvyšší správní soud výrokem III. tohoto rozhodnutí dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. příslušnou část kasační stížnosti odmítl pro její nepřipustnost a výrokem V. rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 odst. 3 s. ř. s. o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o této části kasační stížnosti. Ve zbytku, tedy v rozsahu, v jakém kasační stížnost směřuje proti výrokům usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků a o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce, se jedná o kasační stížnost přípustnou (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 - 43, publ. pod č. 3072/2014 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz).

pokračování

[9] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za přípustnou část kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: „*Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jebož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí. Stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za danou kasační stížnost vůbec nevznikla a Nejvyšší správní soud tedy o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti nerozhodoval.

[10] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o přípustné části kasační stížnosti, své závěry učiněné v citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do následující úvahy: „*Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.*“ Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem nekončí.

[11] I přesto musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o přípustné části dané kasační stížnosti, neboť byť není zastoupení stěžovatele advokátem v tomto řízení obligatorní, je jistě možné. Nejvyšší správní soud v této věci shledal, že není splněna již nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s., neboť zastoupení stěžovatele není v tomto případě nezbytně třeba pro ochranu jeho práv v řízení o přípustné části předmětné kasační stížnosti. Projednávaná věc týkající se neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce v řízení před krajským soudem je totiž jednoduché povahy, kasační stížnost je sice stručná, ale projednatelná a Nejvyšší správní soud o ní může bez dalšího, na základě podkladů obsažených ve spise, rozhodnout. Vzhledem k tomu, že zákonné podmínky pro ustanovení zástupce musí být splněny kumulativně, bylo by již nadbytečné zabývat se splněním podmínky nemajetnosti stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce výrokem I. tohoto rozhodnutí zamítl.

[12] Nejvyšší správní soud následně posoudil přípustnou část kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené výroky rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že přípustná část kasační stížnosti není důvodná.

[13] Stěžovatel v kasační stížnosti toliko rozporuje závěr krajského soudu, podle něhož stěžovatel nedostal povinnosti osvědčit své majetkové a výdělkové poměry, které představují rozhodnou skutečnost pro posouzení podané žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce v řízení o žalobě.

[14] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení

ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

[15] Dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu reprezentované např. rozsudkem ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, na který v napadeném usnesení odkázal i krajský soud, je to stěžovatel, kdo je povinen osvědčit, že jeho majetkové poměry odůvodňují jeho osvobození od soudních poplatků, a tedy i, při splnění další zákonné podmínky, ustanovení zástupce.

[16] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nedoložil rozhodné skutečnosti spolu s podáním žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhu na ustanovení zástupce, vyzval jej krajský soud, aby tak učinil ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení příslušného přípisu. Přípis byl stěžovateli dle doručení na č. l. 32 spisu krajského soudu doručen dne 15. 11. 2019.

[17] Dle § 40 odst. 1 s. ř. s., lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. To neplatí o lhůtách stanovených podle hodin.

[18] Stanovená lhůta počala běžet dnem následujícím po doručení příslušného přípisu stěžovateli, tedy dne 16. 11. 2019 a jejím posledním dnem tedy bylo pondělí 25. 11. 2019. Tvzení stěžovatele, že předmětná žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení právního zástupce byly řádně a včas odůvodněny a rozhodné skutečnosti byly doloženy, nekoresponduje s údaji obsaženými ve spise, z něhož vyplývá, že stěžovatel tyto rozhodné skutečnosti v rámci stanovené lhůty ani později do rozhodnutí krajského soudu napadeného nyní posuzovanou kasační stížností nedoložil.

[19] Je sice pravdou, že dne 29. 11. 2019 byla krajskému soudu doručena žádost stěžovatele o prodloužení lhůty k doložení majetkových poměrů, podaná k poštovní přepravě dne 28. 11. 2019 a odůvodněná zejména jeho tvrzeným nepříznivým zdravotním stavem, tato žádost však byla podána, jak je patrné z výše uvedeného, opožděně.

[20] Podle § 40 odst. 5 s. ř. s. nestanoví-li zákon jinak, může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout. Žádost je třeba podat do dvou týdnů po odpadnutí překážky a je třeba s ní spojit zmeškaný úkon. Lhůtu určenou soudem může obdobně předseda senátu také prodloužit.

[21] V daném případě žádost stěžovatele o prodloužení lhůty byla podána až po té, kdy tato lhůta již uplynula. Jak vyplývá z citovaného § 40 odst. 5 s. ř. s., takto marně uplynulou lhůtu již prodloužit nelze, bylo by možné pouze žádat z vážných omluvitelných důvodů o její prominutí; s takovou žádostí by však bylo nutné spojit zmeškaný úkon, tedy v daném případě vyplněný formulář k doložení majetkových poměrů, což stěžovatel neučinil. Pokud se stěžovatel domníval, že mu jeho zdravotní stav provedení tohoto úkonu dlouhodobě neumožňuje, měl o prodloužení lhůty požádat dříve, než uplynula.

[22] Krajskému soudu lze vytknout, že o stěžovatelově žádosti o prodloužení lhůty nerozhodl ani se s ní v napadeném usnesení žádným způsobem nevypořádal. Jak však bylo vysvětleno, tato vada neměla v tomto případě vliv na zákonnost jeho rozhodnutí o nevyhovění žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků ani návrhu na ustanovení zástupce.

pokračování

[23] Nejvyšší správní soud tedy neshledal přípustnou část kasační stížnosti důvodnou, proto ji výrokem II. tohoto rozsudku dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[24] Výrok IV. o náhradě nákladů řízení o přípustné části kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi či účastníkům, kteří ve věci úspěch neměli. Úspěšnému žalovanému ovšem žádné náklady v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o přípustné části kasační stížnosti nepřiznal.

[25] Pro úplnost lze dodat, že Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ani stěžovatele nevyzýval k doplnění důvodů tohoto návrhu, neboť o samotné kasační stížnosti bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. února 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu